

TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARIN CİNSEL TABULARA ETKİSİ

THE EFFECT ON SEXUAL TABOOS OF ATTITUDES OF TOWARDS GENDER ROLES

Yeşim AKSOY DERYA¹, Sermin TİMUR TAŞHAN², Tuba UÇAR¹, Tuba KARAASLAN³,
Özgül AKBAŞ TUNÇ⁴

ÖZET

Bu araştırma ile ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının cinsel tabulara etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma, Ocak-Mart 2013 tarihleri arasında bir kamu üniversitesinin Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 640 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Veriler, “Kişisel Bilgi Formu”, “Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği (TCRTÖ)” ve “Cinsel Tabulara Yönelik Soru Formu” aracılığı ile elde edilmiştir. %26,4’ü ebelik ve %73,6’sı hemşirelik bölümü öğrencisi olan katılımcıların yaş ortalaması 20.65±2.04, %79,2’si kız ve %35,3’ü ikinci sınıf öğrencisi olup %89,2’si gelirinin giderine eşit olduğunu belirtmiştir. İçinde yaşanılan toplumun cinsellik açısından baskılayıcı bir yapıya sahip olduğunu belirtenlerin oranı %52,2, hem kadın hem de erkeğe ait tabuların toplumda yer aldığını belirtenlerin oranı %59,4’dür. Öğrencilerin %92,8’i kültürel yapı %74,6’sı ise dini nedeni ile cinsel tabuların oluştuğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin TCRTÖ puan ortalamasının 144.68±17.99, erkek öğrencilerin TCRTÖ puan ortalamasının 118.09±18.35 olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. “Homoseksüellik”, “kadın için mastürbasyon”, “kadın için bekaretin (kızlık zarı) bozulması”, “kadının evlilik dışı cinsel ilişki yaşaması”, “kadın için çok eşli yaşam”, “kadının erkeği aldatması” ifadelerini toplumsal bir tabu olarak görenlerin TCRTÖ puan ortalamalarının bu ifadeleri toplumsal bir tabu olarak görmeyenlere oranla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ve bu öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri açısından daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel, Öğrenci, Toplumsal Cinsiyet Rollerine, Tabu.

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the effect of attitudes displayed by nursing and midwifery students towards gender roles on sexual taboos. This descriptive study was conducted on 640 students who were studying at Health High School of a state university between January and March 2013 and agreed to participate in the study. The data were collected by using “Personal Introduction Form”, “Gender Roles Attitude Scale (GRAS) and the “Questionnaire on Sexual Taboos”. While 26,4% of the students were midwifery students, 73,6% were nursing students and the average age of the students was 20.65±2.04. 79,2% of the students were female, 35,3% were the second-year students, and 89,2% stated that they had an income equal to their expenses. The rate of those stating that the society they lived in had an oppressive structure was 52,2%; on the other hand, the rate of those indicating that there were taboos both related to both women and men in the society was 59,4%. While 92,8% of the students stated that the sexual taboos emerged due to the cultural structure, 74,6% stated that the sexual taboos emerged due to the religious structure. It was determined that while the GRAS mean score of female students was 144.68±17.99, the GRAS mean score of male students was 118.09±18.35; and the difference between groups was statistically significant. It was found that those who considered the statements “homosexuality”, “masturbation for woman,” “hymen defloration for woman”, “woman's having an extramarital affair”, “polygamous life for woman” and “woman cheating on man” as a social taboo had higher mean scores of GRAS in a significant way compared to those who do not consider these statements as a social taboo and these students had a more egalitarian attitude in terms of gender roles.

Keywords: Sexual, Student, Gender Roles, Taboo.

Bu araştırma “4. Ulusal Ebeklik Öğrenci Kongresi” adlı kongrede poster bildiri olarak sunulmuş ve poster bildiri birincilik ödülü almıştır.

¹Yrd. Doç. Dr. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebeklik Bölümü, ²Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ³Ars. Grv., İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebeklik Bölümü, ⁴Ebe, Çöşnük Toplum Sağlığı Merkezi.

İletişim / Corresponding Author : Yeşim AKSOY DERYA
e-posta / e-mail : yesim.aksoy@inonu.edu.tr

Geliş Tarihi / Received : 07.04.2016
Kabul Tarihi / Accepted : 08.11.2016

GİRİŞ VE AMAÇ

Tabu, toplumsal değerler nedeni ile kaçınılan, yasaklanan, söylenmemesi ve yapılmaması gereken eylemler anlamında kullanılmaktadır.¹ Birçok kültürde, kadın ve erkekte bekaret kavramı, homoseksüellik, mastürbasyon, evlilik dışı cinsel ilişki, oral ve anal cinsel ilişki, hamilelik, emzirme ve menstruasyon dönemlerinde cinsellik gibi konularda tabular bulunmaktadır.¹⁻⁴ Türk toplumu sosyal ve kültürel yapısı itibarıyla, cinselliğin tabu olarak görüldüğü ve cinsel konuların açık olarak konuşulmadığı toplumlardan biridir.⁵ Farklı eğitim ve kültür düzeyinde olsalar bile pek çok birey bu konuda geleneksel tavırlarını sürdürmekte, cinsel konuları tabu olarak görmekte ve çocuklarıyla bu konuları konuşmaktan kaçınılmaktadırlar.^{3, 6}

Gençlik dönemi genel olarak erişkin dönem yaşam tarzının belirlendiği özel bir dönemdir. Bu süreçte gençler birçok yeni norm, değer ve yaklaşımı benimseyerek bunları davranışlarına yansıtmaktadırlar.⁷ Toplumsal normlar genellikle cinsel davranışları, evlilik geleneklerini, onaylanmayan cinsel davranışlar için cezaları, fuhuşu, homoseksüelliği, gebeliğin

önlenmesini, cinsellik eğitime ve cinsel tabulara ilişkin tutumları belirlemektedir. Bu tutumlar ise ilişkilerle, evlilikle, arkadaşlıklarla, ailelerle ve özellikle toplumsal cinsiyet rolleriyle yansıtılmaktadır.¹ Bireyin kendi kimliğini kadın ve erkek olarak algılayıp, cinsiyetinin gerektirdiği davranışı göstermesi anlamına gelen cinsiyet rolü, bireyin içinde yaşadığı toplumun ahlaki kurallarına uygun olarak öğretilmekte ve bireyin bu cinsiyet rolü kalıpları içinde davranması beklenmektedir.⁸ Sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet rolü olarak eşitlikçi bir bakış açısına sahip olmaları ve toplumun hakim kültürel ve ahlaki değerlerini mesleki uygulamalarına yansıtmamaları gerekmektedir.⁷ Ebelik ve hemşirelik bölümünde eğitim gören öğrencilerin hem genç olmaları hem de mesleki yaşantılarında cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinde önemli görevler üstlenecek olmaları bu konunun önemini artırmaktadır.

Bu araştırma; ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların cinsel tabulara olan etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma, tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Araştırma, Ocak-Mart 2013 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'nda yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini, Ebelik (n=212) ve Hemşirelik (n=715) bölümlerinde öğrenim gören toplam 927 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçimi yapılmayıp öğrencilerin tamamı araştırma kapsamına alınmış ancak 640 öğrenci araştırmaya katılmayı kabul etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veriler, "Kişisel Bilgi Formu", "Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ)" ve "Cinsel Tabulara Yönelik Soru Formu" aracılığıyla elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların bireysel özelliklerinin (yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, medeni durum, ebeveynlerin eğitim durumu, doğum yeri, ekonomik durum, ebeveynlerin çalışma durumu, aile tipi) yer aldığı 14 sorudan oluşmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ): Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ), Zeyneloğlu tarafından 2008 yılında geliştirilmiş olup, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol tutumlarını değerlendirmek amacıyla kullanılan bir ölçektir. Ölçek, toplumsal cinsiyet rol tutumlarını belirleyen 38 ifadeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi olup, ölçeğin seçenekleri, "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Tamamen Katılıyorum" dur. Ölçeğin puanlanmasında; her bir madde için, geleneksel tutum gösteren ifade için, "Kesinlikle Katılmıyorum" 5 puan, "Katılmıyorum" 4 puan, "Kararsızım" 3 puan, "Katılıyorum" 2 puan ve "Tamamen Katılıyorum" 1 puan verilirken, eşitlikçi tutum gösteren ifadeler için ters biçimde puanlandırılır. Bu puanlama sonucuna göre en yüksek puan '190', en düşük puan ise '38'

olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan en yüksek değer, öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin 'eşitlikçi tutuma sahip' olduğunu, en düşük değer ise, öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin 'geleneksel tutuma sahip' olduğunu göstermektedir. TCRTÖ'nün Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 38 madde için 0,92 olarak bulunmuştur.^{9, 10} Bu araştırmada TCRTÖ Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 0,89'dir.

Cinsel Tabulara Yönelik Soru Formu:

Araştırmacılar tarafından literatür taraması sonucu oluşturulan ve cinsel tabulara yönelik bilgilerin yer aldığı (cinsel tabuların var olmasını onaylama durumu, toplumumuzun cinsel tabulara sahip olma durumu ve nedeni, toplumumuzun kültürel anlamda cinselliğe bakış açısı ile homoseksüellik, mastürbasyon, erkek ve kadının evlilik dışı cinsel ilişki yaşama durumları, çok eşlilik, aldatma, bekaret kavramı ve menstruasyon, gebelik ve emzirme dönemlerinde cinsellik) 18 sorudan oluşmaktadır.^{1-4,11}

İstatistiksel Değerlendirme

Veriler, SPSS 16.00 programında değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde; ortalama, standart sapma, cronbach alfa, yüzdelik dağılım, ki-kare ve bağımsız gruplarda t-testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ kabul edilmiştir.¹²

Etik Düzenlemeler

Araştırmanın uygulanabilmesi için İnönü Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'ndan yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya başlamadan önce, öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilerek, bireysel bilgilerinin korunacağı belirtilmiş ve gönüllük ilkesi doğrultusunda sözel ve yazılı onamları alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, bir sağlık yüksekokulunun ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Katılımcıların yaş ortalaması 20,65±2,04 olup, %79,2'si kız, %20,8'i erkek, %26,4'ü ebelik ve %73,6'sı hemşirelik bölümü öğrencisidir. %98'i bekar olan öğrencilerin, %35,3'ü ikinci sınıf öğrencisi olup %89,2'si gelirinin giderine eşit olduğunu belirtmiştir.

Tablo 1. Cinsel Tabular Hakkındaki Genel Görüşlerin Dağılımı (n=626)

Genel Görüşler	Sayı	%
Toplumun Cinsellik Açısından Taşındığı Özellik*		
Baskılayıcı	334	52,2
Kısıtlayıcı	322	50,3
İzin verici	36	5,6
Destekleyici	22	3,4
Toplumda Cinsel Tabuların Yer Alma Durumu		
Hem kadın hem de erkeğe ait tabulara sahibiz	380	59,4
Kadınlara ait tabulara sahibiz	217	33,9
Erkeklerle ait tabulara sahibiz	29	4,5
Cinsel tabulara sahip değiliz	14	2,2
Cinsel Tabulara Sahip Olma Nedenleri*		
Kültürel yapı	581	92,8
Dini yapı	467	74,6
Cevapsız	4	0,6
Cinsel Tabuların Toplumda Yer Almasını Onaylama Durumu		
Evet	394	61,6
Hayır	205	32,0
Kararsızım	41	6,4

*İfadelere birden fazla cevap verilmiştir.

Tablo 1'de katılımcıların cinsel tabular hakkındaki genel görüşlerinin dağılımı verilmektedir. Araştırmada öğrencilerin %52,2'si cinsellik konusunda baskılayıcı bir toplum yapısına sahip olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %92,8'i kültürel yapının %74,6'sı ise dini inanışların cinsel tabuların oluşmasında önemli faktörler olduğunu düşünmektedir. Literatürde batı ve doğu toplumlar arasında kültürel ve dini açıdan önemli farklar olduğu belirtilmektedir.^{4, 13} Özellikle cinsel davranışlar ve sağlığın dini ve kültürel boyut açısından incelendiği çalışma sayısı giderek artmakta ve bu çalışmalarda cinsel sağlığın farklı dinlerdeki durumu üzerinde durulmaktadır.⁴ Örneğin evlilik öncesi cinsel deneyim oranı ABD'de %75, Etiyopya'da %42,7 iken, dini inanış olarak Müslümanların ağırlıkta olduğu Malezya ve

İran gibi ülkelerde %3,2 ile %16 arasında değişmektedir.¹³⁻¹⁵ Türkiye'de yapılan çalışmalarda evlilik öncesi cinsel deneyim oranının erkek öğrencilerde %25,3 ile %41,6 arasında değişiklik gösterdiği, kız öğrencilerde ise bu oranın ortalama %5,6 olduğu bildirilmektedir.^{13,16} Gibbs ve arkadaşları Vietnam'da adölesanlar üzerinde yapmış olduğu çalışmada, evlilik öncesi cinselliğin kabul edilebilirliğinin düşük olduğunu ancak bölgesel farklılıklar, ileri yaş, kentsel yaşam, internet kullanım durumu ve toplumun evlilik öncesi cinsel ilişkiye yönelik algısı gibi faktörlerin kabul edilebilirliği etkilediğini saptamıştır.¹⁷ Araştırmada öğrencilerin büyük bir bölümünün cinsel tabuların oluşmasında kültürel ve dini yapının etkili olduğunu belirtmiş olması literatüre benzerlik göstermektedir. Ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinin mesleki eğitimleri süresince kültürel ve dini yapının sağlık algısı üzerindeki etkisini tartışma fırsatı bulmaları ve klinik ya da saha uygulamalarında bu konuya yönelik vakalarla karşılaşmalarının konuya olan hakimiyeti artırdığı düşünülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların TCRTÖ Puan Ortalamalarının Bazı Sosyodemografik Özellikler İle Karşılaştırılması (n=640)

Özellikler	Sayı	%	TCRTÖ X ± SD	Test
Yaş				
< 18	59	9,2	139.31±20.40	F= 2.966 p= 0.052
18-20	280	43,8	141.34±19.38	
>20	301	47,0	137.10±22.44	
Cinsiyet				
Kız	507	79,2	144.68±17.99	t= 15.110
Erkek	133	20,8	118.09±18.35	p= 0.00*
Bölüm				
Ebelik	169	26,4	146.89±17.67	t= 5.709
Hemşirelik	471	73,6	136.38±21.46	p= 0.00*
Sınıf				
1.Sınıf	219	34,2	138.21±21.90	
2.Sınıf	226	35,3	140.62±18.75	F= 1.750
3.Sınıf	119	18,6	136.27±21.88	p= 0.155
4.Sınıf	76	11,9	142.07±23.14	
Ekonomik Düzey				
Kötü	45	7,0	134.20±22.43	
Orta	559	87,4	139.92±20.50	F= 2.968
İyi	36	5,6	133.44±25.80	p= 0.052
Aile Tipi				
Çekirdek	530	82,8	140.02±21.35	
Geleneksel	92	4,4	134.53±18.77	F= 2.748
Parçalanmış	18	2,8	137.39±20.41	p= 0.065

*p<0.001

Tablo 2’de katılımcıların TCRTÖ puan ortalamalarının bazı sosyodemografik özellikler ile karşılaştırılması verilmektedir. Araştırmada, kız öğrencilerin TCRTÖ puan ortalamasının 144.68±17.99, erkek öğrencilerin TCRTÖ puan ortalamasının 118.09±18.35 olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (p= 0.000). Benzer şekilde

tamamen kız öğrencilerin öğrenim gördüğü ebelik bölümü öğrencilerinin TCRTÖ puan ortalamasının 146.89±17.67, hemşirelik bölümü öğrencilerinin TCRTÖ puan ortalamasının 136.38±21.46 olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p= 0.000). Toplumsal cinsiyet rolleri, kültürün kadın ve erkeğe yüklediği görevler, sorumluluklar ve etkinlikler olarak tanımlanmaktadır.⁹ Toplumumuzda erkek çocuk cinsellik konusunda kadına göre daha özgür yetiştirilirken, kız çocuk genelde baskı ve kontrol altında olup daha tutucu ve geleneksel rol beklentisine uygun yetiştirilmektedir.³ Buna karşın araştırmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla cinsiyet rolleri açısından daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları saptanmıştır (p= 0.000). Bu bulgu, baskı ve kontrol altında yetiştirilme durumunun genç kızlarda eşitsizlik karşısında eşit olma tutumunu geliştirdiği şeklinde yorumlanabilir. Benzer şekilde, Ülkemizde üniversite öğrencilerinin geleneksel cinsiyet rolleriyle ilgili düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalarda, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere oranla toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları belirlenmiştir.^{9, 11, 18} Araştırma bulgumuz literatürle benzerlik göstermektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsel Tabu İfadelerini Onaylama Durumlarına Göre TCRTÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=640)

İfadeler	n		TCRTÖ X ± SD	Test
Homoseksüellik				
Tabu	430	7,2	141.58±19.66	t: 4.001
Tabu Değil	210	2,8	134.09±22.62	*p: 0.000
Erkek için mastürbasyon				
Tabu	231	6,1	137.85±20.59	
Tabu Değil	409	3,9	140.05±21.07	t:-1.271 p:0.204
Kadın için mastürbasyon				
Tabu	318	9,7	141.54±19.99	
Tabu Değil	322	0,3	136.86±21.59	t: 2.814 **p: 0.005
Erkek için bekaretin bozulması				
Tabu	255	9,8	138.47±20.91	t:-0.759
Tabu Değil	385	0,2	139.76±20.91	p:0.448
Kadın için bekaretin bozulması				
Tabu	442	9,0	141.95±20.33	t: 5.087
Tabu Değil	198	1,0	132.71±20.88	*p: 0.000
Erkek için evlilik dışı cinsel ilişki				
Tabu	374	8,4	139.73±19.08	t: 0.715
Tabu Değil	266	1,6	138.51±23.38	p:0.475
Kadında evlilik dışı cinsel ilişki				
Tabu	457	71,4	141.87±19.24	t: 4.836
Tabu Değil	183	28,6	132.11±23.47	*p: 0.000
Erkek için çok eşli yaşam				
Tabu	337	52,7	139.86±20.28	t: 0.802
Tabu Değil	303	47,3	138.51±21.62	p:0.423
Kadın için çok eşli yaşam				
Tabu	446	69,7	142.03±19.46	t: 5.029
Tabu Değil	194	30,3	132.32±22.74	*p: 0.000
Erkeğin kadını aldatması				
Tabu	353	55,2	139.60±19.71	t: 0.491
Tabu Değil	287	44,8	138.77±22.38	p:0.623
Kadının erkeği aldatması				
Tabu	426	66,6	141.73±19.68	t: 4.206
Tabu Değil	214	33,4	133.94±22.45	*p: 0.000
Oral seks				
Tabu	225	35,2	138.60±20.31	t:-0.570
Tabu Değil	415	64,8	139.59±21.25	p: 0.569
Anal seks				
Tabu	275	43,0	139.47±20.38	t: 0.250
Tabu Değil	365	57,0	139.05±21.34	p: 0.803
Menstruasyon döneminde cinsel ilişki				
Tabu	309	48,3	139.33±20.66	t: 0.114
Tabu Değil	331	51,7	139.14±21.18	p:0.909
Gebelik döneminde cinsel ilişki				
Tabu	231	36,1	138.03±21.45	t:-1.108
Tabu Değil	409	63,9	139.94±20.57	p:0.268
Emzirme döneminde cinsel ilişki				
Tabu	168	26,2	135.15±23.03	t: -2.786
Tabu Değil	472	73,8	140.74±19.89	**p: 0.003

*p<0.001 **p<0.05

Tablo 3’de katılımcıların cinsel tabu ifadelerini onaylama durumlarına göre TCRTÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir. Araştırmada, “homoseksüellik” kavramını toplumsal bir tabu olarak görenlerin (n=430) TCRTÖ puan ortalamalarının bu ifadeleri toplumsal bir

tabu olarak görmeyenlere oranla (n=210) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ve bu öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri açısından daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Literatürde üniversite öğrencilerinin homoseksüelliğe yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalarda geleneksel yapıya sahip olan öğrencilerin eşitlikçi yapıya sahip öğrencilere oranla homoseksüelliğe yönelik daha olumsuz tutum sergiledikleri belirtilmektedir.¹⁹⁻²¹ Benzer şekilde homoseksüelite Hint kültüründe güçlü kültürel ve dinsel baskılar nedeni ile dile getirilememektedir.²² Homoseksüelliğin bir hastalık değil cinsel bir yönelim olduğu artık evrensel bir kabuldür.²³ Araştırmada toplumsal cinsiyet rolleri açısından daha eşitlikçi tutuma sahip olan öğrencilerin Türk toplumunda homoseksüelliğin bir tabu olarak görüldüğünü belirtmesi önemli bir bulgudur. Sağlık alanında eğitim gören ve bu alanda etkin olarak hizmet verecek olan eşitlikçi tutuma sahip öğrencilerin toplumda yer alan homoseksüellik hakkındaki olumsuz bakış açısının bilincinde olması bu alandaki geleneksel tavrın ortadan kaldırılmasına destek sağlayacaktır.

Tabular bazı kültürlerde kabul edilmemekle birlikte bazı kültürlerde bu davranış normlarla ve hatta yasalarla yalnızca bir cinsiyet için kabul edilebilir kılınmaktadır.¹ Tabuları oluşturanlar genellikle aileler ve sosyal çevrelerdir ve algılanan bu baskı özellikle genç kızları daha fazla etkilemektedir.³ Türk toplumunda kadınların evlilik dışı ilişki kurmaları, çok eşli olmaları ve bekâretin evlilik öncesi kaybedilmesi gibi durumlar kabul edilemez bir durumdur.⁷ Bir erkeğin karısını aldatması durumunda daha az çatışma yaşanmakta ve evlilik müessesesi büyük oranda korunmaktadır. Ancak kadının aldatma durumu namus meselesi olarak kabul edilmekte ve bu durum boşanma ve hatta bazı şiddet olaylarına neden olabilmektedir.²⁴ Araştırmada, “kadın için mastürbasyon”, “kadın için bekâretin/kızlık zarı bozulması”, “kadının evlilik dışı cinsel ilişki yaşaması”, “kadın için çok eşli yaşam”, “kadının erkeği aldatması” ifadelerini tabu olarak görenlerin

TCRTÖ puan ortalamalarının bu ifadeleri tabu olarak görmeyenlere oranla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) ve bu öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri açısından daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Kadınlara yönelik verilen tabu ifadelerinin tamamında istatistiksel anlamlılık elde edilmesi ve bu ifadeleri tabu olarak algılayanların toplumsal cinsiyet rolleri açısından daha eşitlikçi tutuma sahip olmaları dikkat çekici bir

bulgudur. Bu durum Türk toplumunda cinsel tabuların yalnızca bir cinsiyet için kabul edilebilir olarak algılandığını düşündürmektedir. Araştırmaya katılan her üç öğrenciden birinin (%33,8) toplumda sadece kadınlara ait cinsel tabuların yer aldığını belirtmiş olması ve sadece erkeğe ait cinsel tabuların varlığını kabul edenlerin oranının %4,5 olması (Tablo 1) bu görüşümüzü destekler niteliktedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, öğrencilerin %52,2'si içinde yaşanan toplumun cinsellik açısından baskılayıcı bir yapıya sahip olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin %33,8'i sadece kadınlara ait, %4,5'i sadece erkeklere ait cinsel tabuların toplumda yer aldığını belirtirken toplumda cinsel tabuların bulunmadığını belirtenlerin oranı %2,2'dir. Ayrıca öğrencilerin %92,8'i kültürel yapının %74,6'sı ise dini inanışların cinsel tabuların oluşmasında önemli faktörler olduğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin TCRTÖ puan ortalamasının 144.68 ± 17.99 , erkek öğrencilerin TCRTÖ puan ortalamasının 118.09 ± 18.35 olduğu ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha eşitlikçi yapıya sahip olduğu saptanmıştır. "Homoseksüellik" ile kadınlara yönelik verilen "kadın için masturbasyon", "kadın için bekaretin (kızlık zarı) bozulması", "kadının evlilik dışı cinsel ilişki yaşaması", "kadın için çok eşli yaşam", "kadının erkeği aldatması" ifadelerini toplumsal bir tabu olarak gören öğrencilerin tamamının toplumsal cinsiyet rolleri

açısından daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda;

- ✓ Cinsel tabuların oluşmasında etkisi olduğu kabul edilen kültürel ve dini bakış açıları ile toplumsal baskı ve kısıtlamaların cinsel sağlık hizmetlerinin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarının tamamında dikkate alınması,
- ✓ Cinsel tabuların cinsiyet bazında değerlendirilmesi ve özellikle kız ve erkek çocuklar açısından bütüncül olarak ele alınması,
- ✓ Özellikle kadınlara yönelik algılanan cinsel tabuların kadın cinsel sağlığı ve üreme sağlığı üzerindeki etkisinin dikkate alınması ve oluşabilecek olası sağlık sorunlarına karşı önlemlerin artırılması,
- ✓ Ayrıca, bu alanda yapılan çalışmaların yetersiz olması nedeni ile farklı coğrafi bölgeler ve daha büyük örneklem gruplarını kapsayan çalışmaların planlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. T.C. Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü. (2005). Gençlere Yönelik Üreme Sağlığı Hizmetleri Katılımcı Kitabı. ISBN 975-590-127-2. Ankara.ss.14-18.
2. Bolsoy N, Sevil Ü. (2006). Sağlık-Hastalık Ve Kültür Etkileşimi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(3):78-87.
3. Cıvıl B, Yıldız H. (2010). Erkek Öğrencilerin Cinsel Deneyimleri Ve Toplumdaki Cinsel Tabulara Yönelik Görüşleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 3(2):58-64.
4. Arousell J, Carlbom A. (2016). Culture And Religious Beliefs In Relation To Reproductive Health. Best Practice & Research Clinical Obstetrics and Gynaecology, 32:77-87.
5. Torun F, Torun SD, Özyayın AN. (2011). Erkeklerde Cinsel Mitle İnanma Oranları Ve Mitle İnanmayı Etkileyen Faktörler. Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 24(1):24-31.
6. Güler Öztürk DS, Hazır Bıkmaz F. (2007). İlköğretim Programlarında Sağlık Bilinci: Sağlığa Bütüncül Yaklaşım Çerçevesinde Bir İçerik Analizi. Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences, 40(1):215-242.
7. Tokuç B, Berberoğlu U, Saraçoğlu GV, Çelikkalp Ü. (2011). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Evlilik Dışı Cinsel İlişki, İstemi Düşükler Ve Kontraseptif Kullanımı Konusundaki Görüşleri. Türkiye Halk Sağlığı Dergisi, 9(3):166-173.
8. Özbay Y, Terzi Ş, Erkan S, Çihangir Çankaya Z. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Profesyonel Yardım Arama Tutumları, Cinsiyet Rollerini Ve Kendini Saklama Düzeyleri. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(4): 59-71.
9. Zeyneloğlu S. Doktora Tezi. (2008). "Ankara'da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları" Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Programı, Tez Yöneticisi; Doç.Dr.Fusun TERZIOĞLU. Ankara.
10. Zeyneloğlu S, Fusun T. (2011). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Psikometrik Özellikleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40:409-420.
11. Vefikuluçay D, Demirel S, Taşkın L, Eroğlu K. (2007). Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açılı. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 14(2):12-27.
12. Büyüköztürk Ş. (2007). Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
13. Eşsizozlu A, Yaşan A, Akgün Yıldırım E. (2009). Erkek Üniversite Öğrencilerinde Evlilik Öncesi Cinsel Deneyimler Ve Deneyimlerin Tutucu Cinsel İnançlarla Olan İlişkisi. New/Yeni Symposium Journal, 49(2):80-91.
14. Benti Teferra T, Negaro Erena A, Kebede A. (2015). Prevalence of premarital sexual practice and associated factors among undergraduate health science students of Madawalabu University, Bale Goba, South East Ethiopia: institution based cross sectional study. Pan African Medical Journal, 20:209 doi:10.11604/pamj.2015.20.209.4525.
15. Ahmadian M, Hamsan HH, Abdullah H, Abu Samah A, A Md Noor. (2014). Risky Sexual Behavior among Rural Female Adolescents in Malaysia:A Limited Role of Protective Factors. Global Journal of Health Science, 6(3): 165-174.
16. Evcili F, Cesur B, Altun A, Güçtaş Z, Sümer H. (2013). Evlilik Öncesi Cinsel Deneyim: Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Görüş ve Tutumları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2(4): 486- 498.
17. Gibbs SE, Cu Le L, Bach Dao H, Blum RW. (2014). Peer And Community Influences On The Acceptance Of Premarital Sex Among Vietnamese Adolescents. Journal of Paediatrics and Child Health, 50: 438-443.
18. Öngen B, Aytaç S. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Ve Yaşam Değerleri İlişkisi. Sosyoloji Konferansları Yayını, 48(2):1-18.
19. Schnabel L. (2016). Gender And Homosexuality Attitudes Across Religious Groups From The 1970s to 2014: Similarity, Distinction, And Adaptation. Social Science Research, 55:31-47.
20. Gelbal S, Duyan V. (2006). Attitudes Of University Students Toward Lesbians And Gay Men In Turkey. Sex Roles, 55: 573-579.
21. Kağnıcı DY. (2015). Psikolojik Danışman Eğitiminde Cinsel Yönelim Olgusunun İrdelenmesi: Benim Çocuğum Filmi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5(44):83-95.
22. Gulia KK, Mallick HN. (2010). Homosexuality: A Dilemma In Discourse!. Indian Journal of Physiology and Pharmacology, 54(1):5-20.
23. Kahraman L, Kahraman AB, Ozansoy N, Akıllı H, Kekillioğlu A, Özcan A. (2014). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Algısı Araştırması. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9(2):811-831.
24. Ersoy E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın Ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(2):209-230.